

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Циклова комісія професійної та практичної підготовки відділення
«Сестринська справа»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з
навчальної роботи

Н.О. Брагар

 21 серпня 2025 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни **ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ ТА МІЖСОБОВЕ СПІЛКУВАННЯ**

Спеціальність **223 «Медсестринство»**

Освітньо-професійний ступінь **фаховий молодший бакалавр**

Термін підготовки 3 роки 10 місяців

Кількість кредитів 2,25

Загальна кількість годин 68 години,

з них: лекції 10

практичні 28

самостійна робота 30

Залік - VI

Програма складена відповідно до
ОПП «Сестринська справа» 2024 р.

Схвалена на засіданні ЦМК,

21 серпня 2025 р.

Протокол № 1

Голова ЦМК

Запоріжжя 2025

Основи психології та міжособове спілкування.

Робоча навчальна програма з підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр
напряму підготовки 223 «Медсестринство». - Запоріжжя, Медичний фаховий коледж ЗДМФУ, 2025. – 23 с.

Укладач: Марина ПОПРАВКО – викладач спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач методист

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Основи психології та міжособове спілкування» покликана сприяти розширенню кола знань майбутніх фахівців — медичних сестер про людську особистість, підвищенню психологічної культури для глибшого розуміння себе та інших, для самовдосконалення, пристосування до змін у навколишньому середовищі.

Вивчення психології необхідне для підвищення ефективності власної професійної діяльності, найповнішого використання особистісного потенціалу людини, налагодження стосунків між членами колективу.

Висока медична культура, етична поведінка учасників акту спілкування, професіоналізм майбутнього медичного працівника, деонтологічна підготовка значною мірою визначаються рівнем психологічної освіти в теоретичному й практичному контексті.

Мета дисципліни — вивчення психології особистості, діяльності, спілкування, конфліктології взаємовідносин і взаємостосунків, елементів психологічного забезпечення професійної діяльності.

Після вивчення дисципліни ***студенти повинні знати:***

- головні проблеми та завдання психології на сучасному етапі розбудови нашого суспільства;
- методи дослідження загальної психології;
- закономірності формування та властивості психічних процесів, психічної діяльності, емоційно-вольової сфери;
- психологію та психологічну структуру особистості;
- психічний стан особистості та психічні процеси, які відбуваються в організмі людини;
- характеристику пізнавальних та емоційно-вольових психічних процесів;
- явища адаптації, синестезії, сенсibiлізації;
- процеси та види пам'яті;
- види мислення і розумові операції;
- властивості уваги;
- види емоцій і почуттів, вольові якості особистості;
- культуру спілкування та етику взаємовідносин медичних працівників, загальну характеристику діяльності медичної сестри;
- психологію та мистецтво спілкування, його види, методи;
- психологічні особливості спілкування, конфліктології, міжособистісних відносин, стосунків у колективі.

Студенти повинні вміти:

- визначати індивідуально-психологічні особливості за допомогою прийомів та методів психологічного дослідження;
- спостерігати, аналізувати, узагальнювати психологічні факти, об'єктивно

- оцінювати поведінку та соціальні дії суб'єктів;
- визначати форми спілкування та стосунки в практичній роботі;
- установлювати психологічний контакт із співрозмовником;
- володіти правилами спілкування;
- планувати проведення психологічного дослідження;
- оцінювати результати проведеного психологічного дослідження;
- виявляти тип пацієнта та оцінювати його психічний стан;
- використовувати прийоми саморегуляції та саморелаксації;
- володіти засобами подолання міжособистісних конфліктів;
- самостійно працювати з науковою літературою.

Студенти мають бути поінформовані про:

- сучасні підходи, методичні прийоми, що використовуються під час вивчення психології особистості, спілкування, міжособистісних відносин, стосунків у групі, колективі;
- досягнення сучасної психологічної науки;
- проблеми в повсякденній діяльності медичного працівника, пов'язані з доглядом за пацієнтами.

Компетентності, які забезпечуються навчальною дисципліною

Загальні компетентності	ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 3. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем. ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 7. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.
Спеціальні компетентності	СК 1. Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці. СК 2. Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта. СК 3. Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності. СК 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи 9 перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарнопросвітницьку роботу. СК 5. Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.

	СК 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям. СК 7. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства. СК 11. Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки. СК 12. Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя).. СК 14. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.
Знання та розуміння	РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації. РН 2. Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності. РН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності. РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей. РН 7. Застосовувати паліативну компетентність при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками під час здійснення професійної діяльності. РН 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта . РН 15. Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацію реконвалесцентів та диспансеризацію пацієнтів.

	РН 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення. РН 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.
--	---

Міждисциплінарна інтеграція

Дисципліна	Знати	Вміти
Попередні:		
Основи медсестринства	Медсестринський процес Особливості встановлення контакту із пацієнтами.	Визначати форми спілкування із пацієнтом. Установлювати психологічний контакт із пацієнтом.
Наступні:		
Соціологія	Соціальну суть особистості, поняття соціалізації. Механізми виникнення і способи розв'язання соціальних конфліктів.	Аналізувати вплив процесу соціалізації та психічне здоров'я людини. Аналізувати причини виникнення конфліктів.
Основи філософських знань	Сутність проблеми співвідношення фізіологічного і психічного у медицині. Місце психотерапії в сучасному житті та структурі професійної діяльності медичного працівника. Співвідношення свідомості та духовного світу людини.	Визначати шляхи подолання конфліктів. Визначати вплив психічних факторів на фізичне здоров'я людини. Аналізувати вплив спілкування у системі «лікар-пацієнт» на процес одужання. Визначати шляхи співвідношення свідомості, несвідомого та духовного.
Внутрішньопредметна інтеграція:		
Тема 1. Психологія як наука. Предмет, методи та завдання Тема 2. Особистість. Психологія особистості. Темперамент. Характер. Здібності Тема 3. Відчуття та сприймання. Мислення і пам'ять. Емоції та почуття. Воля	- головні проблеми та завдання психології на сучасному етапі розбудови нашого суспільства; - методи дослідження загальної психології; - закономірності формування та властивості психічних процесів, психічної діяльності, емоційно-вольової сфери; - психологію та психологічну структуру особистості; - психічний стан особистості та психічні	- визначати індивідуально-психологічні особливості за допомогою прийомів та методів психологічного дослідження; - спостерігати, аналізувати, узагальнювати психологічні факти, об'єктивно оцінювати поведінку та соціальні дії суб'єктів; - визначати форми спілкування та стосунки в практичній роботі; - установлювати психологічний контакт із співрозмовником;

Тема 4. Мова. Мовлення. Спілкування. Мистецтво спілкування Тема 5. Індивідуальні особливості міжособистісного спілкування. Міжособистісне розуміння Тема 6. Конфлікт. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій	процеси, які відбуваються в організмі людини; • характеристику пізнавальних та емоційно-вольових психічних процесів; • явища адаптації, синестезії, сенсibiлізації; • процеси та види пам'яті; • види мислення і мислительні операції; • властивості уваги; • види емоцій і почуттів, вольові якості особистості; • культуру спілкування та етику взаємовідносин медичних працівників, загальну характеристику діяльності медичної сестри; • психологію та мистецтво спілкування, його види, методи; • психологічні особливості спілкування, конфліктології, міжособистісних відносин, стосунків у колективі.	• володіти правилами спілкування; • планувати проведення психологічного дослідження; • оцінювати результати проведеного психологічного дослідження; • виявляти тип пацієнта та оцінювати його психічний стан; • використовувати прийоми саморегуляції та саморелаксації; • володіти засобами подолання міжособистісних конфліктів; • самостійно працювати з науковою літературою.
---	--	---

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Теми	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
	Розділ 1. Загальна психологія				
1	Психологія як наука. Предмет, методи та завдання.	14	2	2	10
2	Особистість. Психологія особистості. Темперамент. Характер. Здібності	22	2	10	10
3	Відчуття та сприймання. Мислення і пам'ять. Емоції та почуття. Воля	16	2	6	8
	Розділ 2. Міжособове спілкування				
4	Мова. Мовлення. Спілкування. Мистецтво спілкування	12	2	2	8
5	Індивідуальні особливості міжособистісного спілкування. Міжособистісне розуміння	12		4	8
6	Конфлікт. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій	14	2	4	8
	Усього	90	10	28	52

ЗМІСТ

Розділ 1. Загальна психологія

Тема 1. Психологія як наука. Предмет, методи та завдання.

Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год.

Основні поняття: психологія, психіка, свідомість, психічні стани, психічні процеси, психічні властивості, тест, опитування, бесіда, аналіз продуктів діяльності, узагальнення незалежних характеристик, самооцінювання, спостереження, експеримент.

ЛЕКЦІЯ 1

План

1. Предмет та об'єкт психології. Основні завдання психології, як науки.
2. Поняття про психіку. Функції та прояви психіки.
3. Психіка та свідомість. Характерні особливості, структурні компоненти свідомості.
4. Основні напрями в сучасній психології. Зв'язок психології з медициною.
5. Методи психологічного дослідження.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

План

1. Дослідження індивідуальних особливостей особистості.
2. Правила дослідження особистості за К. Юнгом: інтроверсія, амбоверсія, екстраверсія, дослідження типології особистості за психогіометричним тестом.
3. Методики «Дослідження самооцінки особистості», «Дослідження рівня домагань».

Практичні навички:

- діагностика особистості: інтроверсія, амбоверсія, екстраверсія;
- діагностика типології особистості;
- діагностика самооцінювання особистості;
- діагностика рівня домагань;
- інтерпретація результатів дослідження;
- розв'язування ситуаційних задач.

САМОСТІЙНА РОБОТА 1

Мозок та психіка: рефлексорна природа психіки, умовно-рефлексорна діяльність людини, зовнішнє та внутрішнє гальмування.

Література

Основна

1. Губенко І.Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та між особового спілкування: підручник. - К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 312 с.

Додаткова

1. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс. – К.: «Центр учбової літератури», 2021. – 338 с.
2. Максименко С.В. Загальна психологія. – К.: «Центр учбової літератури», 2021. – 272с.
3. Москалець В.П. Загальна психологія. Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – 564 с.
4. Засекіна Л.В., Пастрик Т.В. Основи психології та міжособове спілкування. – К.: «Медицина», 2018. – 216 с.

Тема 2. Особистість. Психологія особистості. Темперамент. Характер. Здібності.

Лекція 2 год. Практичне заняття 10 год.

Основні поняття: особистість, структура особистості, активність, психічний розвиток, спрямованість особистості, мотив, індивідуально-типологічні особливості, рушійні сили розвитку, біогенетичний закон розвитку, соціогенетичний закон розвитку, фрейдизм, неофрейдизм, задатки, здібності, інтелект, характер, акцентуації характеру, темперамент, холерик, сангвінік, флегматик, меланхолік.

ЛЕКЦІЯ 2

План

1. Поняття про особистість, структура особистості.
2. Періодизація психічного розвитку та етапи життєвого шляху особистості.
3. Спрямованість особистості, мотиви, система саморегуляції, індивідуально-типологічні особливості, можливості особистості.
4. Темперамент. Типи темпераменту.
5. Поняття про характер, структура характеру. Класифікація характерів за Т. Рібо.
6. Акцентуації та формування характеру. Особливості спілкування залежно від типу акцентуації характеру.
7. Поняття про здібності. Види здібностей. Їхня структура.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2.1

План

1. Дослідження темпераменту.
2. Тести, вправи, опитувальники для визначення типу та властивостей темпераменту:
3. «Паспорт темпераменту», особистісний опитувальник Айзенка та В. Русалова.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2.2

План

1. Діагностика акцентуаційного характеру.
2. Методики виявлення акцентуацій характеру, інтерпретація.
3. Діагностика для виявлення акцентуацій характеру за характеріологічним опитувальником К. Леонгарда—Н. Шмішека.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2.3

План

1. Дослідження здібностей.
2. Методики визначення рівня розвитку комунікативних та організаторських здібностей.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2.4

План

1. Діагностика визначення творчих здібностей особистості.
2. Характеристика особистості з різним рівнем творчого потенціалу.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2.5

План

1. Дослідження інтелектуальних здібностей.
2. Методика визначення розумових здібностей, короткий орієнтовний тест (КОТ), методика діагностики інтелектуальних здібностей «Пізнай свою Ай-К'ю».

Практичні навички:

- діагностика темпераменту;
- дослідження типу темпераменту;
- діагностика показників екстраверсії, інтроверсії, нейротизму (стійкості встановленої поведінки);
- дослідження властивостей темпераменту;
- визначення акцентуації характеру;
- визначення типу акцентуацій;
- виявлення причин негативних рис свого характеру;
- складання рекомендацій для позбавлення від негативних рис;
- визначення рівня розвитку комунікативних та організаторських здібностей;
- виявлення творчих здібностей;
- складання рекомендацій для особистостей з низьким рівнем творчого потенціалу;
- діагностика розумових здібностей особистості;

- дослідження рівня інтелектуальних здібностей;
- розв'язування ситуаційних задач;
- інтерпретація результатів дослідження.

САМОСТІЙНА РОБОТА 2

Історія розвитку психології особистості.

Структура здібностей

Акцентуації характеру за К. Леонгардом

Література

Основна

1. Губенко І.Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та між особового спілкування: підручник. - К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 312 с.

Додаткова

1. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс. – К.: «Центр учбової літератури», 2021. – 338 с.
2. Максименко С.В. Загальна психологія. – К.: «Центр учбової літератури», 2021. – 272с.
3. Москалець В.П. Загальна психологія. Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – 564 с.
4. Засекіна Л.В., Пастрик Т.В. Основи психології та міжособове спілкування. – К. :«Медицина», 2018. – 216 с.

Тема 3. Відчуття та сприймання. Мислення і пам'ять. Емоції та почуття. Воля

Лекція 2год. Практичне заняття 6 год.

Основні поняття: діяльність, відчуття, сприймання, спостереження, спостережливість, мислення, розумові дії, операції мислення, форми мислення, пам'ять, запам'ятовування, відтворення, забування, емоції, почуття, вищі почуття, воля, довільні дії, складна вольова дія, безвілля.

ЛЕКЦІЯ 3

План

1. Загальна характеристика пізнавальних психічних процесів. Пізнавальна діяльність.
2. Поняття про відчуття. Класифікація відчуттів.
3. Особливості сприйняття. Різновиди та основні властивості сприймань.
4. Мислення як процес. Розумові дії, операції, форми та методи мислення.
5. Індивідуальні особливості мислення, різновиди та розлади мислення.
6. Пам'ять як психічний процес. Види пам'яті та їх характеристика.
7. Емоції та почуття. Класифікація емоцій та почуттів.
8. Психічна природа волі. Довільні дії та складна вольова дія. Основні

якості волі.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3.1

План

1. Дослідження пізнавальних психічних процесів.
2. Тести, вправи, завдання, піктограми, цифрові ряди, вислови для дослідження опосередкованої, механічної, смислової, оперативної, асоціативної, слухової, зорової пам'яті.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3.2

План

1. Дослідження пізнавальних психічних процесів.
2. Методика визначення переважаючого типу запам'ятовування.
3. Визначення наявності логічного мислення на вербальному матеріалі.
4. Дослідження оцінки логічного мислення за методиками «Виділення суттєвих ознак», «Складні аналогії», методика дослідження рівня та перебігу процесу мислення.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3.3

План

1. Дослідження емоційно-вольових психічних процесів.
2. Дослідження емоційного стану особистості за методикою «Дослідження настрою».
3. Опитувальник Ч. Спілберга та Ю. Ханіна для визначення рівня особистісної та ситуаційної тривожності.
4. Визначення рівня емпатичних тенденцій за модифікованим опитувальником А. Мехрабієна та Н. Епштейна «Дослідження емоційного відшукування».

Практичні навички:

- дослідження різних видів пам'яті: (опосередкованої, механічної, смислової, оперативної, асоціативної, слухової, зорової);
- дослідження оцінки логічного мислення;
- дослідження рівня та перебігу процесу проведеного дослідження;
- визначення рівня особистісної та ситуаційної тривожності;
- діагностика емоційного стану;
- інтерпретація проведених досліджень.

САМОСТІЙНА РОБОТА 3

Фізіологічне підґрунтя психічних процесів

Емоційно-вольові психічні процеси

Критичне мислення. Етапи розвитку критичного мислення

Література

Основна

1. Губенко І.Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та між особового спілкування: підручник. - К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 312 с.

Додаткова

1. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс. – К.: «Центр учбової літератури», 2021. – 338 с.
2. Максименко С.В. Загальна психологія. – К.: «Центр учбової літератури», 2021. – 272с.
3. Москалець В.П. Загальна психологія. Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – 564 с.
4. Засекіна Л.В., Пастрик Т.В. Основи психології та міжособове спілкування. – К. :«Медицина», 2018. – 216 с.

Розділ 2. Міжособове спілкування

Тема 4. Мова. Мовлення. Спілкування. Мистецтво спілкування

Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год.

Основні поняття: мова, мовлення, спілкування, комунікація, емпатія, рефлексія, культура спілкування.

ЛЕКЦІЯ 4

План

1. Поняття про мову, функції та види мовлення. Фізіологічний механізм мовної діяльності.
2. Поняття про спілкування. Засоби, функції, різновиди спілкування.
3. Компоненти ефективної комунікації: відчуття присутності, вміння слухати, вміння сприймати, емпатія.
4. Одяг та його значення для ефективності спілкування.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4.1

1. Діагностика міжособистісних взаємин у колективі.
2. Методики та тести для діагностики міжособистісних взаємин у колективі.
3. Діагностика міжособистісного сприйняття в групі за методикою «Сприйняття індивідом групи».
4. Діагностика міжособистісних стосунків у групі за методикою К. Томаса «Дослідження міжособистісних стосунків».

Практичні навички:

- дослідження міжособистісного сприйняття в групі;
- діагностика міжособистісних стосунків у групі;
- інтерпретація проведених досліджень

САМОСТІЙНА РОБОТА 4

Фонетичні аспекти етикетного мовлення
Вибір мовних одиниць у мовленні
Культура спілкування.

Література

Основна

1. Губенко І.Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та між особового спілкування: підручник. - К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 312 с.

Додаткова

1. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс. – К.: «Центр учбової літератури», 2021. – 338 с.
2. Максименко С.В. Загальна психологія. – К.: «Центр учбової літератури», 2021. – 272с.
3. Москалець В.П. Загальна психологія. Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – 564 с.
4. Засекіна Л.В., Пастрик Т.В. Основи психології та міжособове спілкування. – К. :«Медицина», 2018. – 216 с.

**Тема 5. Індивідуальні особливості міжособистісного спілкування.
Міжособистісне розуміння**

Практичне заняття 4 год.

Основні поняття: стиль спілкування, особистісні орієнтації, рівні спілкування, типи спілкування, міжособистісне розуміння, ідентифікація, рефлексія, емпатія.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5.1

1. Дослідження принципів і навичок спілкування.
2. Методика дослідження темпу усної мовної діяльності. Анкетування студентів щодо дружніх відносин, аналіз, висновки.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5.2

1. Дослідження невербальних навичок спілкування. Невербальні навички спілкування (жести, міміка, поза тощо).
2. Правила дослідження невербальних навичок спілкування за методикою “Про що говорять Вам міміка і жести”.

Практичні навички:

- дослідження темпу усної мовної діяльності;
- складання рекомендацій дружніх стосунків між собою;
- відпрацювання навичок діалогічної мови та формул мовного етикету;

- дослідження невербальних навиків спілкування;
- складання рекомендації щодо усунення безтактності в поведінці;
- інтерпретація проведених досліджень;
- розв'язування ситуаційних задач.

САМОСТІЙНА РОБОТА 5

Засоби інтерпретації в процесі міжособистісного розуміння: аналітичний, емоційний, перцептивно-асоціативний, соціально-асоціативний.

Література

Основна

1. Губенко І.Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та між особового спілкування: підручник. - К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 312 с.

Додаткова

1. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс. – К.: «Центр учбової літератури», 2021. – 338 с.
2. Максименко С.В. Загальна психологія. – К.: «Центр учбової літератури», 2021. – 272с.
3. Москалець В.П. Загальна психологія. Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – 564 с.
4. Засєкіна Л.В., Пастрик Т.В. Основи психології та міжособове спілкування. – К. :«Медицина», 2018. – 216 с.

Тема 6. Конфлікт. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій

Лекція 2 год. Практичне заняття 4 год.

Основні поняття: конфлікт, внутрішньогруповий конфлікт, міжгруповий конфлікт, агресивність, впевненість у собі.

ЛЕКЦІЯ 6

План

1. Поняття конфлікту: причини, типи, динаміка.
2. Функції, типологія конфліктів.
3. Психологічна структура конфлікту.
4. Психологічні особливості управління конфліктом. Основні типи поведінки при розв'язанні конфлікту.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6.1

1. Діагностика феноменів комунікативної компетенції.
2. Методики визначення стилю спілкування, рівня комунікативного контролю.
3. Тест “Трансактний аналіз спілкування”.

4. Методика “Діагностика комунікативної соціальної компетенції”.
5. Дослідження величини і рівня еготизму діалогічного мовлення.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6.2

1. Дослідження лідерських якостей особистості та виявлення схильності до лідерства та керівництва.
2. Дослідження впливу на оточуючих за методикою “Чи здатні Ви впливати на інших”.
3. Методики на виявлення схильності до лідерства й керівництва. Тести “Оцінка лідерських якостей особистості”, “Професійно значущі якості лідера”.
4. Методика оцінювання стилю керівництва В.П. Захарова.

Практичні навички:

- діагностика рівня комунікативного контролю;
- дослідження стилю спілкування;
- дослідження рівня комунікативної соціальної компетенції;
- діагностика рівня ригідності мовлення;
- дослідження темпу усного мовлення;
- визначення величини еготизму діалогічного мовлення;
- дослідження рівня еготизму діалогічного мовлення;
- виявлення лідерських якостей особистості;
- дослідження схильності до лідерства та керівництва;
- діагностика впливу на оточуючих;
- дослідження стилю керівництва;
- дослідження комунікативних якостей у міжособистісних стосунках;
- діагностування стилю взаємодії під час спілкування;
- дослідження потреби у спілкуванні;
- виконання практичних вправ, спрямованих на оптимізацію процесу спілкування;

САМОСТІЙНА РОБОТА 5

Можливі реакції поведінки пацієнтів у критичній ситуації.

Література

Основна

1. Губенко І.Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та між особового спілкування: підручник. - К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 312 с.

Додаткова

1. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс. – К.: «Центр учбової літератури», 2021. – 338 с.
2. Максименко С.В. Загальна психологія. – К.: «Центр учбової літератури», 2021. – 272с.

3. Москалець В.П. Загальна психологія. Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – 564 с.
4. Засекіна Л.В., Пастрик Т.В. Основи психології та міжособове спілкування. – К. :«Медицина», 2018. – 216 с.

ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Природа психіки та предмет психологічної науки
2. Основні теорії особистості
3. Свідоме та несвідоме. Самосвідомість особистості
4. Роль темпераменту в діяльності людини. Формування характеру
5. Нейрофізіологічні механізми відчуттів і сприймань
6. Психологія мислення та дослідження в галузі штучного інтелекту
7. Фізіологічні основи уяви. Уява та органічні процеси. Фантазія
8. Зв'язок пізнавальної та афективної сфер
9. Регулятивне значення емоції та волі в самотворенні особистості
10. Загальна характеристика регуляторних процесів
11. Загальна характеристика процесу соціалізації
12. Соціально-психологічний клімат як результат та умова ефективності спільної діяльності
13. Фонетичні аспекти етикетного мовлення
14. Вибір мовних одиниць у мовленні
15. Комплексні способи подолання стресу

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Значення психологічних знань для професійної діяльності медичного працівника
2. Психологія майбутнього.
3. Виникнення та розвиток основних психологічних шкіл.
4. Свідомі та несвідомі процеси у психіці людини.
5. Розвиток чуттєвої сфери людини в умовах науково-технічного прогресу.
6. Пам'ять людини і пам'ять машини.
7. Розвиток пам'яті у дітей.
8. Методики дослідження пам'яті людини.
9. Психологічні особливості спільної творчої діяльності.
10. Поняття внутрішнього мовлення.
11. Феномен егоцентричної мови.
12. Значення волі в організації діяльності та спілкування людини.
13. Фізіологічні основи уваги.
14. Емоції та сучасна художня творчість.
15. Вплив стреса та дистреса на організм людини.
16. Індивідуальний стиль діяльності.
17. Прояв психологічних властивостей темперамента у пізнавальних процесах людини.
18. Методи дослідження характеру.
19. Розвиток здібностей у людини.
20. Місце характеру у загальній структурі особистості.
21. Мотивація діяльності людини.

Індивідуальне завдання

1. Внесок вітчизняних вчених у розвиток загальної і медичної психології.
2. Основні методи медичної психології.
3. Основні причини відставання розвитку медичної психології.
4. Взаємозв'язок між відчуттям і сприйманням.
5. Суть закону Йеркса-Додсона.
6. Асоціації, їх види.
7. Особливості пам'яті у дітей.
8. Сутність смислового і механічного запам'ятовування.
9. Фактори, які впливають на запам'ятовування.
10. Сутність ефекту Еббінгауза.
11. Індивідуальні особливості пам'яті.
12. Основні закономірності, пов'язані з пам'яттю. Їх роль у практичній діяльності медика.
13. Роль мови у мисленні.
14. Зв'язок мислення з іншими сферами психіки.
15. Сутність тези С.Рубінштейна: «Думає не мозок, а людина за допомогою мозку».
16. Роль кмітливості і освіти у структурі інтелекту.
17. Творчість і соціальна адаптація дітей.
18. Вплив рівня інтелекту на здоров'я і лікувальний процес.
19. Визначення і сутність мрії.
20. Сутність сорому і совісті.
21. Сутність інтелектуальних і естетичних почуттів. Їх роль у формуванні психології медика.
22. Характерні особливості уваги. Неуважність.
23. Причини, які негативно впливають на увагу.
24. Зв'язок волі з іншими сферами психіки.
25. Роль вольових процесів у професійній діяльності медиків.
26. Сутність сну, гіпнозу і гіпноїдного стану.
27. Стани медитації і трансу.
28. Основні види виключення свідомості.
29. Формування свідомості у дитини.
30. Сутність художнього і розумового типів людини.

Індивідуальне завдання

1. Види темпераменту і працездатність.
2. Сутність масок характеру.
3. Роль життєвих цілей, ідеалів, переконань, задатків, здібностей, обдарованості у формуванні особистості людини, зокрема медика.
4. Критерії зрілості особистості.
5. Ввічливість як основа етикетного спілкування.
6. Українська гіперпарадигма знаків, яка використовується у ситуації прощання.
7. Основні принципи спілкування в сестринській справі.
8. Суржик і його існування в Україні.
9. Потреба у розрізненні мови і мовлення.
10. Значення артикуляції для культури і етикетності мовлення.
11. Функції наголосу в етикетності спілкування.
12. Вибір мовних одиниць, як прикмети мовлення.
13. Вплив сталих зворотів на культуру і етикетність мовлення.
14. Традиції іменування людини і звертання до неї в Україні.
15. Вживання засобів вираження у спілкуванні.
16. Зони комфорту.
17. Роль неканонічних звукових знаків в етикетному спілкуванні.
18. Подібності і відмінності в етикетному використанні несловесних засобів спілкування в українському суспільстві в зіставленні з іншими суспільствами.
19. Типові помилки у сприйнятті адресата.
20. Зміст українських вітальних формул.
21. Використання словесних формул і невербальних засобів у процесі знайомлення, запрошення, вибачення, привітання, схвалення, сумніву, прощання.
22. Невербальні антиетикетні засоби.
23. Причини відхилень від нормативності в українському мовленні.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ЗАЛІКУ

1. Предмет психології.
2. Основні форми прояву психіки.
3. Завдання та основні галузі психології.
4. Методи психології.
5. Психологія особистості.
6. Психологічна структура особистості.
7. Поняття про спрямованість особистості.
8. Відчуття. Основні властивості відчуттів.
9. Явища адаптації, синестезії, сенсibiliзації.
10. Сприймання. Види сприймання.
11. Властивості сприймання.
12. Мислення. Процеси мислення.
13. Розумові операції.
14. Види мислення.
15. Пам'ять. Процеси пам'яті.
16. Види пам'яті.
17. Увага. Види уваги.
18. Властивості уваги.
19. Уява та уявлення. Види уяви.
20. Емоції та почуття.
21. Види емоцій і почуттів.
22. Воля. Вольові якості особистості.
23. Темперамент. Типи темпераменту.
24. Характер. Класифікація рис характеру.
25. Здібності. Види здібностей.
26. Спілкування. Структура спілкування.
27. Види спілкування.
28. Функції спілкування.
29. Основні принципи спілкування в сестринській справі.
30. Компоненти, які сприяють розвитку комунікації.
31. Позиція безумовної доброзичливості. Емпатія.
32. Ступені стресу. Подолання стресу.
33. Культура спілкування та етика взаємовідносин медичних працівників.
34. Вплив особливостей темпераменту та характеру на індивідуальний стиль спілкування.
35. Рівні спілкування.
36. Індивідуальні типи спілкування.
37. Стадії міжособистісного розуміння.
38. Феномени ідентифікації, рефлексії.
39. Засоби інтерпретації в процесі міжособистісного розуміння.
40. Конфлікт. Структура та динаміка конфлікту.
41. Функції та типологія конфліктів.
42. Основні типи поведінки під час розв'язання конфлікту.
43. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій.
44. Етапи безпосередніх взаємин між медичною сестрою та пацієнтом.

45. Класифікація типів пацієнтів.
46. Етикетна поведінка учасників акту спілкування.
47. Невербальні антиетикетні знаки.
48. Табу та евфемізми.
49. Нормативність мовлення.
50. Типові помилки мовлення та їх причини.

Література

Основна

1. Губенко І.Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та між особового спілкування: підручник. - К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 312 с.

Додаткова

1. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс. – К.: «Центр учбової літератури», 2021. – 338 с.
2. Максименко С.В. Загальна психологія. – К.: «Центр учбової літератури», 2021. – 272с.
3. Москалець В.П. Загальна психологія. Підручник. – Київ: Ліра-К, 2020. – 564 с.
4. Засєкіна Л.В., Пастрик Т.В. Основи психології та міжособове спілкування. – К. :«Медицина», 2018. – 216 с.